

Belediye Encümeninin Vermiş Olduğu Yıkım Kararının Yerine Getirilmesi Talebi

Bu Karar, Belediye Encümeni tarafından bir yapının proje hilafı olan kısımlarının projesine uygun hale getirilmesi için yıkım kararı alınmasına, yıkım kararının yıkım programına alınmasına rağmen bu kararın yerine getirilmediğinden bahisle yıkım kararının uygulanması için gereğinin yapılması yönünde karar verilmesi talebi üzerine verilmiştir.

T.C.

KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU

(OMBUDSMANLIK)

ŞİKAYET NO: 2016/9

KARAR TARİHİ: 21/07/2016

TAVSİYE KARARI

ŞİKAYETÇİ:

ŞİKAYETÇİ VEKİLİ:

ŞİKAYET EDİLEN İDARE: Çankaya Belediye Başkanlığı

ŞİKAYETİN KONUSU: Çankaya Belediye Encümeninin vermiş olduğu yıkım kararının yerine getirilmesi talebi hakkındadır.

ŞİKAYET BAŞVURU TARİHİ: 6.1.2016

I. USUL

A. Şikâyet Başvuru Süreci

1. Şikâyet başvurusu; faks yoluyla gönderilen 30/12/2015 tarih ve 13662 sayı ile Kurumumuz kayıtlarına alınan dilekçe vasıtasıyla yapılmış olup, dilekçe aslı 05/01/2016 tarih ve 127 sayı ile kayıt altına alınmıştır. Şikâyet başvurusunun karara bağlanması için 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41 inci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, şikâyetin incelenmesine ve araştırılmasına geçilmiş, 2016/9 Ret Karar Önerisiyle Kamu Baş Denetçisi'ne sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2. Şikâyet başvurusunun ön incelemesi neticesinde; şikâyet konusunun Kurumumuzun görev alanına girdiği, şikâyetçinin menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, idari başvuru yolunun tüketildiği, şikâyetin süresinde yapılmış olduğu ve diğer ön inceleme konularında da bir eksikliğin bulunmadığı, bu nedenle de şikâyetin incelenmesine ve araştırılmasına engel bir durumun bulunmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Şikâyetçinin Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3. Şikâyetçi başvurusunda özetle; Çankaya Belediye Encümeni tarafından/2014 tarihli ve-....- no.lu kararları ile imarın ada .. parseli üzerinde bulunan yapının proje hilafı olan kısımlarının projesine uygun hale getirilmesi için yıkım kararı alındığını, söz konusu yıkım kararının ise 09/07/2015 tarihinde yıkım programına aldığını, ancak henüz bu kararın yerine getirilmediğini ifade ederek;/2014 tarihli yıkım kararının uygulanması için gereğinin yapılması yönünde karar verilmesini Kurumumuzdan talep etmektedir.

B. İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları

4. Şikâyet başvurusunun çözümüne dayanak teşkil etmek üzere Çankaya Belediye Başkanlığından/2016 tarihli ve sayılı yazımız ile Ankara Valiliğinden ise/2016 tarihli ve sayılı yazımız ile bilgi ve belge talep edilmiştir.

5. Çankaya Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün ../2016 tarihli ve sayılı cevabi yazısında özetle;

5.1. 20/08/2014 tarihinde; şikâyeteye konu binanın .. numaralı dairesinde pencere küçültme, 9 numaralı dairesinde teras kapama, ... numaralı dairesinde ise teras kapama şeklinde proje hilaflarının olduğuna ilişkin tespit zaptı düzenlendiği,/2014 tarihli Belediye Encümeni Kararı ile para cezası kararı alındığı,/2014 tarihli İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün mahallinde yaptığı kontrolde imara aykırı hususların durumunu koruduğunun tespit edildiği, imara aykırı hususların giderilmesi konusunda Belediye Encümenince/2014 tarihinde yıkım kararı alındığı,/2014 tarihinde yine şikâyetçinin maliki olduğu 3 ve 5 numaralı dairelerde de balkon kapama şeklinde proje hilaflarının tespit edildiği ancak söz konusu proje hilaflarının şikâyetçi tarafından giderildiğinin tespit edildiği,

5.2. Belediye Encümeninin/2014 tarihli yıkım kararlarını uygulamak amacıyla Yapı Kontrol Müdürlüğünce 09/07/2015 tarihinin belirlendiği, proje hilafları bulunan daire maliklerinin/2015 tarihli dilekçeleriyle binanın 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkındaki Kanuna göre afet riski altındaki alanların kentsel dönüşüm mevzuatı kapsamında değerlendirileceğinden yıkım kararının ertelenmesini talep ettikleri, ancak; 05/08/2015 tarihli yazı ile yıkım kararı hakkında mahkemelerin vermiş olduğu iptal veya yürütmenin durdurulması kararı bulunmadığından söz konusu talebin reddedildiği,

5.3. 09/07/2015 tarihinde bağımız bölümler kapalı olduğundan yıkımın gerçekleştirilemediği, şikâyetçinin 10/07/2015 tarihli dilekçesi ile tekrar yıkım kararının uygulanması yönünde talepte bulunduğu, Yapı Kontrol Müdürlüğünce yine yıkım kararının uygulanması için/2015 tarihinin belirlendiği, bunun üzerine şikâyeteye konu ... no.lu dairenin malikince/2015 tarihindeki dilekçe ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca verilen riskli yapı kararı ile tapu tescil belgesine binanın tamamının yıkılmasına ilişkin 6306 sayılı Kanun gereği riskli yapı şerhi düşüldüğünden yıkım kararının uygulanmamasının istendiği, tapu kütüğünde riskli yapı şerhi konulmasına yönelik Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün yazısının bulunması nedeniyle Belediyece yıkımın ileri bir tarihe ertelendiğinin 10/09/2015 tarihinde tutanak altına alındığı,

5.4. Şikâyetçi tarafından 31/12/2015 tarihinde şikâyeteye konu binadaki proje hilaflarına

ilişkin alınan yıkım kararının uygulanmasının talep edildiği, ancak Tapu Kontrol Müdürlüğüne söz konusu binanın “Riskli Yapı” kapsamında olmasından bahisle yıkıma ilişkin hususların 6306 sayılı Kanun hükümleri kapsamında çözüleceği belirtilerek şikâyetçinin talebinin reddedildiği,

5.5. Sonuç olarak imarın ada .. parsel üzerindeki yapı hakkında Ankara Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından riskli yapı kararı alındığı ve tapu tescil belgesine de binanın tamamının yıkılmasına ilişkin 6306 sayılı yasa gereği riskli yapı şerhi düşüldüğünden yıkım işlemlerine bu şerh doğrultusunda devam edildiği, şikâyet konu yıkım programlarının Çevre ve Şehircilik Bakanlığının 6306 sayılı yasa gereği devam eden iş ve işlemlerini müteakip değerlendirileceği açıklamalarına yer verilmiştir.

6. Ankara Valiliğinin/2016 tarihli ve sayılı cevabi yazısı eklerinde yer alan Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün/2016 tarihli ve sayılı yazısında ise özetle;

6.1./2015 tarihli ve sayılı yazı ile Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü tarafından, Çankaya İlçesi.... Mahallesi ada .. parselde bulunan binanın 6306 sayılı Kanun kapsamında “riskli yapı” olduğunun tespit edildiği, Müdürlükçe verilen riskli yapı tespit kararına şikâyetçinin itiraz etmesi üzerine itirazın teknik heyetçe 29/09/2015 tarihinde reddedildiği, akabinde şikâyetçi tarafından, 6306 sayılı Kanun kapsamında bahse konu binanın riskli olarak tespiti işlemi ile bu tespiti karşı yapılan itirazın reddine ilişkin işlemin iptali ve yürütmenin durdurulması talebiyle Ankara 1. İdare Mahkemesinin/.... esas no.lu dosyasında dava açıldığı, söz konusu davanın halen devam ettiği, bahsedilen davada mahkemece 11/02/2016 tarihinde riskli yapı kararının yürütmesinin durdurulması talebinin reddine karar verildiği, bu karara karşı yapılan itiraz sonucu Ankara Bölge İdare Mahkemesi 1. Kurulunca 15/03/2016 tarihinde itirazın reddine karar verildiği, **dolayısıyla yapının riskli olmadığı yönünde açılan davanın devam etmekte olduğu ve yürütmenin durdurulması talebinin de reddedilmesinden bahisle şikâyet konu yapıya ilişkin 6306 sayılı Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin uygulanmasının önünde herhangi bir engelin bulunmadığı,**

6.2. Bununla birlikte; 6306 sayılı Kanunun, 3194 sayılı İmar Kanununa göre özel kanun mahiyetinde olması ve söz konusu binanın 6306 sayılı Kanun gereği riskli yapı kapsamında olmasından bahisle zaten binanın tümünün yıkılacağı, bu nedenle Çankaya Belediyesince doğrudan yıkım yoluna gidilmesi işleminde ilgili mevzuata aykırılığın söz konusu olmadığı, önce 3194 sayılı İmar Kanuna göre yapıdaki imara aykırılıkları yıkıp sonrasında binayı tamamen yıkmakta herhangi bir yararın bulunmadığı, dolayısıyla yapının riskli statüde olmasının proje hilaflarının yıkılmasına doğrudan etki edeceği hususunun kendiliğinden oluşan bir durum olduğu ifade edilmiştir.

7. Ankara Valiliğinin/2016 tarihli ve sayılı cevabı yazının eklerinde yer alan Çankaya Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün/2016 tarihli ve sayılı yazısında ise, riskli yapı işleminin yürütmesinin durdurulması talebinin mahkeme tarafından reddedilmesi üzerine, 6306 sayılı Kanun kapsamında şikâyetle konu binanın tümünün yıkılmasına ilişkin gerekli tebligat işlemlerinin başlatılacağı belirtilmiştir.

C. Olaylar

8. Şikâyet başvurusu ve ekleri ile ilgili idare tarafından Kurumumuza iletilen bilgi-belgeler doğrultusunda olaylar aşağıda özetlenmiştir;

8.1. Çankaya Belediye Encümenince/2014 tarihinde ... ada .. parselde kayıtlı binanın .. - numaralı dairelerindeki proje hilafları hakkında yıkım kararı alınmıştır.

8.2. Söz konusu adrese 09/07/2015 tarihinde yıkım işlemleri için gidildiğinde, bu adreste bulunan bağımsız bölümler kapalı olduğundan; Yapı Kontrol Müdürlüğü tarafından proje hilaflarının yıkımı ileri bir tarihe ertelenmiştir.

8.3. ...10/07/2015 tarihli dilekçesi ile Belediye Encümenince alınan yıkım kararlarının uygulanmasını talep etmiş, Yapı Kontrol Müdürlüğünce söz konusu proje hilaflarının yıkımı için 10/09/2015 tarihi belirlenmiştir.

8.4. Yapı Kontrol Müdürlüğü, şikâyetle konu binada tapu kütüğüne 6306 sayılı Kanun gereği riskli yapı olduğuna dair belirtme konulması yönündeki yazısı nedeniyle yıkımın ileri bir tarihe ertelendiğini 10/09/2015 tarihindeki tutanak ile düzenlemiştir.

8.5. Şikâyetçinin Çankaya Belediyesine, proje hilaflarına ilişkin yıkım kararının uygulanması yönünde başvuruda bulunması üzerine; Yapı Kontrol Müdürlüğünün, söz konusu binanın 6306 sayılı Kanun hükümlerine göre “Riskli Yapı” kapsamına girdiğinden, proje hilaflarının yıkımına ilişkin hususların söz konusu kanun kapsamında çözüleceğini 14/01/2016 tarihinde ilgiliye bildirilmiştir.

8.6. Son olarak şikâyetçi, 30/12/2015 tarihinde 3 no.lu paragrafta belirtilen talep ile Kurumumuza başvuruda bulunmuştur.

D. Kamu Denetçisi Zekeriya ASLAN’ın İnceleme ve Araştırma Bulguları

9. Şikâyet başvurusunun çözümüne dayanak teşkil etmek üzere Çankaya Belediye Başkanlığından ve Ankara Valiliğinden bilgi ve belge talep edilmiş olup, anılan idareler tarafından gönderilen cevabi yazı ve eklerinde yer alan bilgi ve belgelere “İdarenin Şikâyete İlişkin Açıklamaları” ve “Olaylar” bölümünde yer verilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

10. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Dilekçe, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkı” başlıklı 74 üncü maddesinde, “...Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler.”, hükmü kural altına alınmıştır.

11. 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun “Kurumun görevi” başlıklı 5 inci maddesinde, “Kurum, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevlidir. Ancak; a) Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemler ile resen imzaladığı kararlar ve emirler, b) Yasama yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler, c) Yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar, ç) Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetleri, Kurumun görev alanı dışındadır.” şeklinde düzenlenmiştir.

12. 5393 sayılı Belediye Kanununun “Encümenin görev ve yetkileri” başlıklı 34 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde, “Kanunlarda öngörülen cezaları vermek” ifadesine; (i) bendinde ise, “ Diğer kanunlarda belediye encümenine verilen görevleri yerine getirmek” ifadesine yer verilmiştir.

13. 3194 sayılı İmar Kanununun “Ruhsatsız veya ruhsat eklerine aykırı olarak başlanan yapılar” başlıklı 32 nci maddesinde, “Bu Kanun hükümlerine göre ruhsat alınmadan yapılabilecek yapılar hariç; ruhsat alınmadan yapıya başlandığı veya ruhsat ve eklerine aykırı yapı yapıldığı ilgili idarece tespiti, fenni mesulce tespiti ve ihbarı veya herhangi bir şekilde bu duruma muttali olunması üzerine, belediye veya valiliklerce o andaki inşaat durumu tespit edilir. Yapı mühürlenerek inşaat derhal durdurulur. Durdurma, yapı tatil zaptının yapı yerine asılmasıyla yapı sahibine tebliğ edilmiş sayılır. Bu tebligatın bir nüshasında muhtara bırakılır. Bu tarihten itibaren en çok bir ay içinde yapı sahibi, yapısını ruhsata uygun hale getirerek veya ruhsat alarak, belediyeden veya valilikten mühürün kaldırılmasını ister. Ruhsata aykırılık olan yapıda, bu aykırılığın giderilmiş olduğu veya ruhsat alındığı ve yapının bu ruhsata uygunluğu, inceleme sonunda anlaşılırsa, mühür, belediye veya valilikçe kaldırılır ve inşaatın devamına izin verilir. Aksi takdirde, ruhsat iptal edilir, ruhsata aykırı veya ruhsatsız yapılan bina, belediye encümeni veya il idare kurulu kararını müteakip, belediye veya valilikçe yıktırılır ve masrafı yapı sahibinden tahsil edilir.” şeklinde kural altına alınmıştır.

14. 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanunun “Tanımlar” başlıklı 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde, “Riskli yapı: Riskli alan içinde veya dışında olup ekonomik ömrünü tamamlamış olan ya da yıkılma veya ağır hasar görme riski taşıdığı ilmî ve teknik verilere dayanılarak tespit edilen yapıyı ... ifade eder.” hükmü yer almaktadır.

14.1. Anılan Kanunun “Tahliye ve yıktırma” başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında, “Riskli yapıların yıktırılmasında ... öncelikli olarak maliklerle anlaşma yoluna gidilmesi esastır.” hükmüne; **üçüncü fıkrasında,** “Uygulamaya başlamadan önce, riskli yapıların yıktırılması için, bu yapıların maliklerine altmış günden az olmamak üzere süre verilir. Bu süre içinde yapı, malik tarafından yıktırılmadığı takdirde yapının idari makamlarca yıktırılacağı belirtilerek ve tekrar süre verilerek tebligatta bulunulur. Verilen bu süre içinde de maliklerince yıktırma yoluna gidilmediği takdirde, bu yapıların insandan ve eşyadan tahliyesi ve yıktırma işlemleri yıktırma masrafı ile gereken diğer yardım ve krediler öncelikle dönüşüm projeleri özel hesabından karşılanmak üzere, mahalli idarelerin de iştiraki ile mülki amirler tarafından yapılır ve yaptırılır.” hükmüne; **dördüncü fıkrasında;** “.belirtilen usullere göre süresinde yıktırılmadığı tespit edilen riskli yapıların yıktırılması, Bakanlıkça yazılı olarak İdareye bildirilir. Buna rağmen yıktırılmadığı tespit edilen yapılar, Bakanlıkça yıkılır veya yıktırılır.” hükmüne yer verilmiştir.

15. 15/12/2012 tarihli ve 28498 sayılı Resmi Gazete yayımlanan 6306 sayılı Kanunun Uygulama Yönetmeliğinin “Riskli yapıların yıktırılması” başlıklı 8 inci maddesinin birinci fıkrasında,

“Riskli yapı tespitine karşı yapılan itirazın reddedilmesi veya riskli yapı tespitine itiraz edilmemesi suretiyle, riskli yapı tespitinin kesinleşmesi halinde Müdürlük, gerekli tebligatların yapılmasını ve riskli yapının yıktırılmasını İdareden ister.” hüküm altına alınmıştır.

B. Şikâyet Konusuna İlişkin Uygulamalar

16. Danıştay Altıncı Dairesinin E.2004/1411, K.2006/1358 sayılı ve 22/03/2006 tarihli kararında; “Ankara Kızılay ... ada, ... parsel sayılı taşınmaz üzerindeki binanın bağımsız bölümündeki balkonun kapalı hale getirilmesinin ruhsat ve projeye aykırı olmasından bahisle anılan tadilatın 3194 sayılı İmar Kanununun 32 nci maddesi uyarınca yıktırılmasına, aynı Kanunun 42 nci maddesi uyarınca para cezası verilmesine ilişkin belediye encümeni kararının iptali istemiyle açılmış davada, uyuşmazlığa konu işleme yönelik İdare Mahkemesince verilen iptal kararının temyizen incelenerek bozulmasına ilişkin olarak; balkon kapatılmasının, balkonun açık veya gömme balkon olma durumuna göre onaylı proje uyarınca kapalı alanda artış yaratıp yaratmayacağı hususu önem arz etmektedir ... dava konusu olayda ise kapatılan balkonun açık çıkma balkon olduğu belirlenmiştir. **Açık çıkma balkonun kapatılması komşu mesafesine aykırı olacağı gibi dairenin kapalı olan hacminde artışa neden olacağından projeye aykırı olacaktır. Bu nedenle ... dava konusu işlemde mevzuata aykırılık görülmemiştir.”** şekline hüküm tesis edilmiştir.

C. Kamu Denetçisi Zekeriya ASLAN’ın Kamu Başdenetçisi’ne Önerisi

17. Şikâyete konu binanın 6306 sayılı Kanuna göre tamamının yıkılması söz konusu olacağından; söz konusu proje hilaflarının da ortadan kalkacağı, bu nedenle proje hilafları hususundaki yıkım programına 6306 sayılı Kanun gereği devam eden iş ve işlemler sonrasında devam edileceği yönündeki Belediye işleminde hukuka aykırılık tespit edilememesi sebebiyle şikâyetin reddi yönünde hazırlanan öneri Kamu Baş Denetçisi’ne sunulmuştur.

D. Hukuka ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme

18. Şikâyetçi, 3 no.lu paragrafta açıklandığı üzere, imarın ada .. parseli üzerinde bulunan proje hilaflarına (pencere küçültme, teras kapatma hususlarına) ilişkin Çankaya Belediye Encümeni tarafından alınan ../2014 tarihli ve-....-.... no.lu yıkım kararlarının uygulanması yönünde karar verilmesi talebiyle Kurumumuza başvuruda bulunmuştur.

19. Yerleşme yerleri ile bu yerlerdeki yapılaşmaların; plan, fen, sağlık ve çevre şartlarına uygun teşekkülünü sağlamak amacıyla hazırlanan İmar Kanunu; belediye ve mücavir

alan sınırları içinde ve dışında kalan yerlerde yapılacak planlar ile inşa edilecek resmi ve özel bütün yapıları kapsamaktadır. Sağlıklı ve dengeli bir çevrenin oluşturulması bakımından yürürlükte bulunan mevzuata ve plan hükümlerine aykırı olan yapıların tespit edildikten sonra yıkılması gerekmekte olup; imar mevzuatına aykırı yapıların yıkımına karar verme yetkisi mücavir alanlar içerisinde belediye encümenine aittir. (Kamu Denetçiliği Kurumunun 20/06/2016 tarihli ve 01/2015/5989 sayılı Ret Kararı) Belediye Encümeninin bu yetkisini hangi durumlarda ve nasıl kullanacağı ise 12 no.lu paragrafta yer verilen 3194 sayılı İmar Kanununun 32 nci maddesinde düzenlenmiştir.

20. İmar Kanununda belirtilen usul ve esaslar doğrultusunda Çankaya Belediye Başkanlığı tarafından; .../2014 tarihinde şikâyetle konu binanın .. numaralı dairesinde pencere küçültme, 9 numaralı dairesinde teras kapama, 10 numaralı dairesinde teras kapama şeklinde proje hilaflarının olduğuna ilişkin tespit zaptı düzenlendiği, .../2014 tarihinde Çankaya Encümenince ilgililer hakkında para cezası kararı alındığı, .../2014 tarihinde yapılan kontrolde imara aykırı hususların durumunu koruduğunun tespit edildiği ve akabinde Belediye Encümenince .../2014 tarihinde imara aykırı hususların giderilmesi için yıkım kararı alındığı görülmüştür. Bununla birlikte **dosya muhteviyatında, encümence alınan yıkım kararının idari davaya konu edildiğine, diğer ifadeyle mahkemelerce yıkım kararı hakkında yürütmeyi durdurma veya iptal kararı verildiğine ya da Çankaya Encümeni tarafından yıkım kararının kaldırıldığına ilişkin bilgi, belge veya itiraza rastlanmadığından şikâyetle konu yıkım kararının kesinleştiği ve idare tarafından yürütülmesi gereken bir işlem niteliğinde olduğu saptanmıştır.**

21. Yıkım kararının henüz uygulanmamasına ilişkin olarak 5.5 ve 5.6 no.lu paragraflarda değinilen, Belediye cevabında; imarın ... ada .. parseli üzerindeki binanın “riskli” statüde olması nedeniyle tamamının yıkılmasının söz konusu olacağı, dolayısıyla; 6306 sayılı Kanun gereği devam eden iş ve işlemleri sonrasında şikâyetle konu yıkım programına devam edileceği bildirilmiştir. Oysa 6.1 no.lu paragrafta da yer aldığı üzere şikâyetçinin; bahse konu binanın “riskli yapı” statüsünde olduğuna ilişkin Ankara Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü işlemini dava konusu yaptığı ve yürütmeyi durdurma ile iptal talebinde bulunduğu, idare mahkemesinin yürütmeyi durdurma talebini reddettiği, bu karara karşı davacının itirazının da Ankara Bölge İdare Mahkemesi 1. Kurulunca reddedildiği anlaşılmıştır.

22. Yukarıdan bu yana yapılan açıklamalar, mevzuat hükümleri, uygulama örneği ve dosya kapsamı birlikte değerlendirildiğinde; söz konusu binanın riskli yapı olup olmadığına ilişkin yargılama süreci hala devam etmekte olup; yargılamanın devam etmesi, proje hilaflarının yıkımına ilişkin kararın uygulanmasına engel teşkil etmemektedir. Ayrıca binanın .., .. ve .. numaralı dairelerindeki proje hilafları için Çankaya Belediye Encümeninin kesinleşmiş

olan yıkım kararının, zorunluluk olmadıkça hukuk devletinde yerine getirilmesi gerektiği, bu yıkım kararının uygulanmamasının gelecekte telafisi güç ve imkânsız zararlar doğurabileceği, diğer ifadeyle yukarıda belirtilen projeye aykırılıkların risk oluşturmaları dolayısıyla can ve mal kaybına sebep olabileceği göz önünde bulundurulduğunda; idarenin yapmış olduğu işlemde hukuka uyarlık tespit edilememiştir.

23. Her ne kadar Kamu Denetçisi, riskli yapının tümünün gelecekte yıkılmasıyla proje hilafları da ortadan kalkacağı için Çankaya Belediyesinin, Encümen tarafından verilen yıkım kararlarını uygulamama yönündeki işleminde hukuka aykırılık tespit edemediğinden ret yönünde öneride bulunmuşsa da, açıklanan gerekçelerle gerek idarenin gerekse de Kamu Denetçisinin görüşüne katılmak mümkün olmayıp tavsiye kararı verilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

D. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

24. T.C. Anayasanın "Kanun önünde eşitlik" başlıklı 10 uncu maddesindeki eşitlik ilkesinin, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13 üncü maddesindeki etkili başvuru hakkının ve 17 nci maddesindeki hakları kötüye kullanma yasağının ihlal edildiğine dair herhangi bir bilgi ve bulguya rastlanmadığı gibi şikâyetle konu olayda, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinde yazılı ve güvence altına alınmış olan başkaca bir insan hakkı ihlalinin tespit edilemediği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

E. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

25. Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri beklenmektedir.

26. 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin "İyi Yönetim İlkeleri" başlıklı 6 ncı maddesinde, Kurumun, inceleme ve araştırma yaparken insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması; eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözeticeği

düzenlenmiştir. Söz konusu Yönetmelik hükmünde yer alan ilkelerin kaynağını teşkil eden Avrupa Birliği Temel Haklar Şartının 41 inci maddesinde de iyi yönetim hakkından bahsedilmekte olup benzer ilkelere Avrupa parlamentosu tarafından kabul edilen “Avrupa Doğru İdari Davranış Yasasında” da yer verilmiştir.

27. Söz konusu ilkeler yönünden yapılan değerlendirme neticesinde; şikâyet başvurusu kapsamında Kurumumuzca istenilen bilgi ve belgelerin ilgili idareler tarafından süresi içerisinde ve gerekçeli olarak cevaplandırıldığı, şikâyetçinin konuyla ilgili idareye yaptığı başvurulara verilen yanıtlar incelendiğinde ise; idarenin “kanunilik”, “kararların gerekçeli olması”, “kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi” ve “makul sürede karar verme” gibi iyi yönetim ilkelerine **uygun hareket ettiği**, ancak şikâyetinin idareye yaptığı başvurularda karara karşı başvuru yolları ve süresinin gösterilmediği görüldüğünden “karara karşı başvuru yolları ve sürelerinin gösterilmediği” tespit edilmekle, idareden bundan böyle bu ilkeye de **uygun hareket etmesi** beklenmektedir.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

28. 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 21 inci maddesi uyarınca, Kamu Denetçiliği Kurumunca inceleme ve araştırmanın, başvuru tarihinden itibaren altı ay içinde sonuçlandırılmaması nedeniyle 27/06/2016 tarihinde süre uzatımına ilişkin bilgi yazısı şikâyetçiye tebliğ edilmiştir.

B. Yargı Yolu

29. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının “Temel hak ve hürriyetlerin korunması” başlıklı 40 inci maddesinin ikinci fıkrasında; “Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır.” hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, ilgili idarenin işlemine karşı 60 günlük dava açma süresinden arta kalan süre içinde Ankara İdare Mahkemesine yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre; **ŞİKÂYETİN KABULÜNE;**

Şikâyet başvurusunun mağduriyetinin giderilmesi için makul sürede; Çankaya Belediye Encümeninin/2014 tarihli ve-....-.... no.lu kararlarının ve yıkım işleminin uygulanması yönünde yeni bir işlem tesis etmesi hususunda **ÇANKAYA BELEDİYE BAŞKANLIĞI'NA TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

Kararın **ŞİKÂYETÇİYE ve ÇANKAYA BELEDİYE BAŞKANLIĞI'NA** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Baş Denetçisi'nce karar verildi.

M. Nihat ÖMEROĞLU
Kamu Baş Denetçisi

Telefon: +90 (312) 473 84 23

E-Posta: mts@mevzuattakip.com.tr

Adres: Çetin Emeç Bulvarı Hürriyet Cad. No: 2/12 Çankaya ANKARA